

Poznań, 19 marca 2010 r.

KARTA OBIEGOWA
RM.IV/0052- 6/10

do

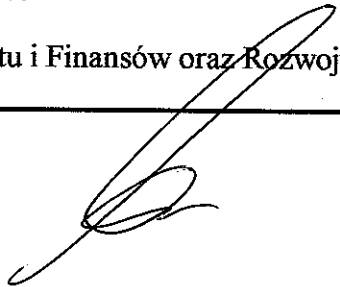
SPRAWOZDANIA Z WYKONANIA BUDŻETU MIASTA POZNANIA ZA ROK 2009

przedstawionego Radzie Miasta Poznania przez Prezydenta Miasta Poznania.

Przewodniczący Rady Miasta Poznania kieruje SPRAWOZDANIE do zaopiniowania przez
wszystkie merytoryczne komisje Rady Miasta:

1. Komisja Budżetu i Finansów oraz Rozwoju Gospodarczego
2. Komisja Polityki Przestrzennej
3. Komisja Gospodarki Komunalnej i Polityki Mieszkaniowej
4. Komisja Oświaty i Wychowania
5. Komisja Polityki Społecznej i Zdrowia
6. Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego
7. Komisja Kultury i Nauki
8. Komisja Kultury Fizycznej i Turystyki
9. Komisja Samorządowa
10. Komisji Ochrony Środowiska i Rewitalizacji
11. Komisja Rewizyjna

Komisja Budżetu i Finansów oraz Rozwoju Gospodarczego
29-03-2010 r.

*Opinia w formie pisemnej będzie dotyczyć
formy pisemnej.*

OPINIA KOMISJI BUDŻETU, FINANSÓW I ROZWOJU GOSPODARCZEGO RADY MIASTA POZNANIA

w sprawie

SPRAWOZDANIA Z WYKONANIA BUDŻETU MIASTA POZNANIA ZA ROK 2009

W przyjętym budżecie na rok 2009 po raz kolejny przewidziano rekordowy dla Miasta Poznania plan dochodów i wydatków. W trakcie roku 2009 dokonano 16 zmian budżetu, z czego 6-krotnie odbywało się to na podstawie uchwał zmieniających Rady Miasta, a 10-krotnie zarządzeniami prezydenta. W wyniku zmian plan budżetowy z dnia uchwalenia budżetu w stosunku do planu na dzień 31 grudnia został zmniejszony o 82,8 mln (-3,3%) po stronie dochodów i aż 173,8 mln (-5,5%) po stronie wydatków.

Po zmianach plan budżetu wynosił 2,45 mld zł po stronie dochodów i 2,96 mld zł po stronie wydatków.

Jednocześnie w wyniku zmian planu budżetowego zmniejszono planowany **deficyt** o 15% z 607 mln zł do 516 mln zł. Nie udało się jednak przy tym ograniczyć zaplanowanego poziomu zadłużenia, gdyż nie zrealizowano wszystkich dochodów z prywatyzacji, które miały wspomóc finansowanie wydatków inwestycyjnych.

DOCHODY

Pomimo wprowadzonej w ciągu roku korekty o 3,3% skorygowany **plan dochodów** został zrealizowany w 2009 roku jedynie na poziomie 97%.

Podobnie jak w latach ubiegłych znakomitą większość (93,9%) zrealizowanych dochodów stanowiły **dochody bieżące** w wysokości 2,23 mln zł, co stanowi 97,5% planu. Jest to kwota o niemal 100 mln wyższa od dochodów bieżących za rok 2008, przez co stanowi rekordową wartość dochodów bieżących w historii miasta.

Wśród dochodów bieżących niezmiennie największy udział mają podatki PIT i CIT (36,9%; choć ich udział w dochodach spadł w stosunku do 2008 roku), podatki i opłaty lokalne (16,4%), subwencja ogólna (20%) i dochody jednostek budżetowych oraz inne (13,5%).

Dochody własne ogółem wzrosły o 5% w stosunku do roku 2008, co jest wynikiem rekordowym.

Niestety rok 2009 okazał się pierwszym, w którym wpływy z tytułu udziału w podatkach PIT i CIT na poziomie 823 mln okazały się niższe niż w roku poprzedzającym. Wpływy z podatków dochodowych spadły więc o 0,4%, (98,7% skorygowanego planu oraz

zaledwie 77,8% planu z początku roku). Wyhamowanie wzrostu płac, spadek zatrudnienia, zmiana organizacji pracy i płacy, przyczyniły się w Poznaniu do wzrostu bezrobocia (z 1,7 % w 2008 r. do 3,2 % w 2009 r.). Powyższe wraz ze spadkiem udziału Poznania w krajowych przychodach z PIT wpłynęło na zmniejszenie przychodów miasta z podatku PIT.

Równie kiepsko przedstawiała się sytuacja z realizacją wpływów z pozostałych podatków, których udział w dochodach bieżących spadł z 18% do 16%, a ich wartość nominalna zmalała o ponad 27 mln zł (7%).

Niższe od planowanych były wpływy z podatku od nieruchomości (97,1%) z tytułu choć wzrosła ilość podatników (109.413) o ponad 11%. Pozytywnym zjawiskiem było ściągnięcie zaległości z lat poprzednich w kwocie 5,5 mln zł, choć było to dwukrotnie mniej niż w roku 2008 i ostatecznie zaległości wzrosły o prawie 25%.

Znaczący spadek liczby pojazdów objętych podatkiem od środków transportowych o 8,5% w stosunku do roku 2008 przyczynił się do spadku wpływów i wykonaniu budżetu jedynie na poziomie 79%. Pomimo ponad tysiąca wysłanych wezwań zaległości podatkowe wzrosły o 3,6%.

Znacząco, bo o 16% wzrosły również zaległości z podatku od spadków i darowizn, choć wpływy z tego tytułu i tak okazały się wyższe o ponad 9% od założonego planu.

Dużo niższe od pierwotnie planowanych osiągnięto dochody w zakresie podatku od czynności cywilno-prawnych. Początkowy plan na poziomie 80 mln skorygowano do 55 mln, a i to udało się wykonać jedynie w 95,6%. Szczęśliwie o ponad 14,5% zmniejszyły się zaległości podatkowe z tego tytułu.

Łączne wpływy z opłat były w roku 2009 o 6% wyższe od wpływów w roku 2008.

Planowany poziom wpływów został przekroczony w przypadku opłaty od posiadania psów, opłaty produktowej, opłaty komunikacyjnej, opłaty za zarząd i użytkowanie wieczyste, za zezwolenia na sprzedaż alkoholu, za zajęcie pasa drogowego, za koncesje i licencje. Wszystkie pozostałe opłaty kształtowały się poniżej planu budżetowego.

Dodatkowo sytuację komplikuje fakt malejącej ściągalności opłat i podatków. Znacząco wzrosła liczba wysłanych wezwań do zapłaty, a mimo to zadłużenie mieszkańców i podmiotów wzrosło o 9 mln zł.

Wyjątkowo wysokie wpływy w roku 2009 osiągnięto z tytułu dochodów jednostek budżetowych i innych dochodów, które przekroczyły o ponad 100 mln wpływy z roku 2008.

Wpływy z odsetek co prawda zrealizowano na poziomie 3,7% wyższym od planu (13 mln zł), jednak była to kwota niemal dwukrotnie niższa od ubiegłorocznej.

Podobnie jak w roku ubiegłym stosunkowo niskie wykonanie planu osiągnięto w zakresie pozyskiwania środków ze źródeł zagranicznych i budżetu Unii Europejskiej (60,5% planu), choć kwota 8,7 mln zł wykorzystana na realizację 34 projektów była o ponad 50% wyższa niż przed rokiem. Większość zadań będzie kontynuowana w roku 2010.

Subwencja ogólna wpłynęła do budżetu miasta zgodnie z planem, w kwocie 470 mln zł, o 42 mln wyższej niż przed rokiem, podczas gdy dotacje celowe również planowo spadły o 22 mln zł.

Dochody majątkowe okazały się o ponad 50 mln niższe niż zakładano na początku roku (74% planu początkowego i 89% planu końcowego), głównie za sprawą znacznie niższych od planowanych wpływów ze sprzedaży praw własności i wpływu środków ze źródeł zagranicznych. Z powodu zapaści na rynku nieruchomości oraz zmniejszonych dotacji dochody majątkowe w roku 2009 okazały się najniższe od 3 lat i ponad 100 mln niższe niż rok wcześniej. Udział dochodów własnych w dochodach spadł do 44%, a ponad 50% stanowiły dochody ze źródeł zagranicznych i budżetu unijnego.

Wśród dochodów własnych istotną nadwyżkę wobec planu budżetowego wykazały wpływy z przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności (356% planu; przed rokiem 248% planu). Nieznaczna nadwyżkę wykazały wpływy ze sprzedaży składników majątkowych oraz nieruchomości na rzecz użytkowników wieczystych.

Niestety pozostałe źródła dochodów wykazały ujemną dynamikę. Szczególnie zauważalne było nie wykonanie planowanych przychodów ze sprzedaży działek pod inwestycje (18,8% planu). Załedwie 3 z 13 przetargów zakończyły się wyłonieniem nabywców. Mniej niż planowano sprzedano również masek budowlanych oraz mieszkań.

72 mln pozyskano ze źródeł zagranicznych i budżetu Unii Europejskiej, co stanowi 91% planu oraz kilka milionów mniej niż w roku 2008. Ze środków tych dofinansowano 14 projektów. Nie wykorzystano zaplanowanych środków na budowę Dworca Autobusowego na Os. Jana III Sobieskiego, przebudowę obiektów inżynierskich w ciągu dróg krajowych nr 5 i 11 oraz przebudowę ul. Głogowskiej.

7,6 mln zł otrzymano w ramach dotacji celowych z budżetu państwa. Choć była to kwota niemal zgodna z planem końcoworocznym, to jednak ponad 11 mln niższa niż rok wcześniej.

WYDATKI

Nie udało się zrealizować ambitnego planu wydatków zaplanowanych na rok 2008. Na początku roku po raz pierwszy zaplanowano wydatki miasta Poznania powyżej 3 mld zł i

choć ostatecznie progu tego nie udało się przekroczyć, to w roku 2009 wydano rekordową sumę 2,71 mld zł. Do wykonania planu z początku roku zabrakło 13,5%, a planu końcowego 8,5%, gdyż w ciągu roku plan wydatków był kilkakrotnie korygowany w dół.

Mimo to, w żadnej z dziedzin nie zanotowano pełnej realizacji planu budżetowego, przy czym fakt ma jednak wymiar pozytywny jak i negatywny. Pozytywnie należy ocenić fakt niezrealizowania niektórych wydatków bieżących, stanowiących koszty obciążające budżet, podczas gdy negatywnie można odnieść się do nie wykonania planu inwestycyjnego, decydującego o progresji inwestycyjnej miasta i jego zdolności do inwestowania.

WYDATKI BIEŻĄCE

Wydatki bieżące zrealizowano na poziomie **1,94 mld zł** co stanowi 92,7% planu z dnia 31.12.2008. Wskaźnik realizacji planu obniżył się wobec roku 2008 o 2 pp, jednak ogólnie wydatki bieżące były niemal 300 mln wyższe niż w roku poprzednim.

Niższe od planowanych wydatki wykazano we wszystkich działach, jednak szczególnie niskie wykonanie można zauważyć w dziale Różne rozliczenia (50,4% planu) i obsługa długu publicznego (79,8%).

Z drugiej strony należy zaznaczyć, że ograniczenie wydatków w stosunku do roku 2008 udało się osiągnąć jedynie w działach:

- Gospodarka przestrzenna i gospodarowanie nieruchomościami (-19,7 mln)
- Obsługa długu publicznego (-7,9%)
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (-3,3 mln)
- Kultura i ochrona dóbr kultury (-4 mln)

Nie koniecznie musi to jednak oznaczać oszczędności w tych działach, gdyż na przykład w przypadku gospodarki komunalnej odbyło się to za sprawą nie zrealizowania wszystkich zaplanowanych projektów.

W pozostałych działach pomimo nie wykonania planu przekroczone poziom wydatków z roku 2008, co przyczyniło się do rekordowego wyniku w zakresie wydatków bieżących.

WYDATKI MAJĄTKOWE

Wydatki majątkowe i ważniejsze remonty wykonano w kwocie **769 mln zł**, co stanowi 88,5% planu na dzień 31 grudnia oraz ledwie 69,5% planu z początku roku. Mimo, że po raz kolejny wykonanie planu nie przedstawia się imponująco, kwota inwestycji na poziomie 769 mln zł jest stanowi rekordową wartość w historii miasta. Jest to o 84 mln, czyli 12% więcej niż w roku 2008. To jednocześnie niemal 100 mln mniej niż planowano, pomimo że 28 mln zł zapisano w wydatkach niewygasających.

Wydatki majątkowe są zwykle traktowane jako podstawa wskaźnika zaangażowania inwestycyjnego miasta oraz świadczą o poziomie jego rozwoju. W budżecie na rok 2009 zaplanowano inwestycje jako 35,3% ogółu wydatków (6 pp więcej niż w 2008 r), natomiast wykonanie wydatków majątkowych okazało się być na poziomie 28,4% wydatków ogółem, co stanowi wskaźnik niższy niż w roku 2008 (29,4%). Powyższe wskaźniki mówią nam o tym, że tempo inwestycji w Poznaniu z różnych względów nie wzrosło.

Największy wzrost inwestycji dał się zaobserwować w dziedzinie **Kultury fizycznej**, sportu i turystyki, gdzie popłynęło ponad 42% miejskich środków na inwestycje. Kwota 322 mln na tę dziedzinę była o ponad 255 mln wyższa niż przed rokiem, głównie za sprawą budowy Stadionu Miejskiego, Term Maltańskich i 4 boisk w ramach programu „Orlik 2012”.

Kolejną dziedziną pod względem wielkości wydatków było Drogownictwo i komunikacja zbiorowa, które w tym roku po raz pierwszy oddały palmę pierwszeństwa. Ze względu na przedłużające się procedury przetargowe i protesty wiele inwestycji nie rozpoczęło się w terminie, choć warto zauważyć przy tym, że ze względu na dekonstrukcję na rynku budowlanym kilka inwestycji udało się zrealizować taniej niż planowano. Ogólnie w roku 2009 wydano na drogi i komunikację ponad 145 mln mniej niż rok wcześniej (82,6% planu).

O ponad 35 mln mniej niż w roku 2008 wydano na mieszkalnictwo oraz 22 mln mniej na wydatki z dziedziny gospodarki komunalnej (74,2% planu).

Równie niski wskaźnik realizacji planu osiągnięto w dziale Bezpieczeństwo publiczne (77,3%) ze względu na przedłużające się postępowania przetargowe.

Najniższy z kolei wskaźnik wykonania inwestycji (40,9%) zanotowano w dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Pocieszające jednak jest to, że niezrealizowane tu w roku 2009 zadania będą kontynuowane w kolejnych latach.

Podobnie jak w roku poprzednim nie udało się posunąć do przodu realizacji zadania Poznańska Elektroniczna Karta Aglomeracyjna, z uwagi na przedłużający się brak podpisanej umowy z Urzędem Marszałkowskim na dofinansowanie zadania.

Wśród inwestycji o charakterze budowlanym należy zauważyć pozytywną tendencję do obniżenia się nakładów finansowych na wykonanie niektórych robót wobec pierwotnie założonych kwot. Wynika to z niższych ofert uzyskanych w przetargach, a oszczędności w roku 2009 przekroczyły w skali kilkunastu zadań kwotę 200 mln zł. Szkoda, że zaoszczędzonych środków nie udało się zaangażować w przyspieszenie innych projektów inwestycyjnych, gdyż jak widać inwestowanie w tym okresie jest szczególnie opłacalne i pożądane dla ożywienia koniunktury w regionie.

Na szczęście większość niezrealizowanych, czy opóźnionych zadań z roku 2009, przewidziano ponownie do realizacji w roku 2009, jednak należy mieć świadomość, że powstałe opóźnienia mogą spowodować spiętrzenie zadań w latach kolejnych, co może skomplikować realizacji innych planowanych zadań. Z drugiej strony wiemy, że rosnące finansowe koszty kredytów, które miasto będzie musiało zaciągać na sfinansowanie programu inwestycyjnego, może wpłynąć na pogorszenie wyniku budżetu w roku 2010.

Wskaźnik realizacji planu inwestycyjnego (88,5%) jest o kilka pp niższy niż rok wcześniej, choć jednocześnie obciążony niższą wartością wydatków niewygasających, które w stosunku do roku 2008 spadły ze 119 mln zł na 28 mln zł. Kwota ta dotyczy rozpoczętych inwestycji, które mają być kontynuowane i ostatecznie rozliczone do czerwca 2010 r.

Biorąc pod uwagę problemy z terminową realizacją zaplanowanych inwestycji, wydaje się, iż z dużo większą starannością należy podchodzić do zaplanowanych przedsięwzięć, by ambitne plany budżetowe dało się realizować. Ponadto należało by w ciągu roku aktywniej monitorować stopień realizacji poszczególnych projektów i zadań oraz spodziewanych opóźnień. Powinno to pozwolić na rozpoczęcie realizacji dobrze przygotowanych zadań rezerwowych, nieuwzględnionych w pierwotnym planie budżetowym. W ten sposób wypracowane w ciągu roku zaoszczędzone środki nie będą marnotrawione, spadną koszty kredytowania, a Miasto przyspieszy swój rozwój.

W roku 2009 trudno ocenić pozycję Poznania w porównaniu z innymi polskimi miastami w zakresie skuteczności realizacji inwestycji ze względu na dokonywane przez poszczególne miasta korekty budżetów w trakcie roku.

SAMORZĄDY POMOCNICZE

Środki zadysponowane w budżecie dla samorządów pomocniczych wydatkowano na poziomie 85% planu, w kwocie 8,3 mln zł, nieco wyższej niż przed rokiem.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii zrealizowano w kwocie 0,83 mln zł, co stanowiło 77,9% planu. Zaledwie 6 z 11 ofert rozpatrzono pozytywnie.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zrealizowano na poziomie 92,7% planu, w kwocie 11,7 mln zł, nieco wyższej niż w roku 2008.

PRZYCHODY BUDŻETU

W roku 2009 Prezydent w imieniu Miasta zaciągnął pożyczki i kredyty na kwotę ponad 375 mln zł, co stanowiło 65,8% planu. Największą wartość stanowią tu:

- kredyt zagraniczny w Europejskim Bank Inwestycyjnym na kwotę 350 mln zł
- kredyt krajowy w ING Banku na kwotę 20 mln zł.

Do finansowania wydatków wykorzystano również ponad 11 mln zł z prywatyzacji INEA SA oraz ponad 50 mln zł wolnych środków z lat ubiegłych.

ROZCHODY BUDŻETU

W roku 2008 z budżetu Miasta dokonano rozchodów na kwotę 104 mln zł, z czego dokonano spłaty kredytów na kwotę ponad 4,3 mln zł, pożyczek na ponad 3,8 mln zł (WFOŚiGW) oraz wykupiono obligacje z emisji 2003 r. na kwotę 91 mln zł.

Udzielono również pożyczek w łącznej wysokości 4,9 mln zł ZOZ-om i spółce Termy Maltańskie.

Zaplanowane rozchody zrealizowano w 95,8%, wobec planu na 31.12.2008.

WYNIK BUDŻETU I ZADŁUŻENIE

Rok 2009 po raz pierwszy w ostatnich latach budżet miasta zakończył **deficytem**, którego wartość wyniosła 337,8 mln zł. W poprzednich latach budżet miasta wykazywał nadwyżki. W ubiegłym roku deficyt po raz pierwszy dotyczył zarówno części gminnej jak i powiatowej budżetu.

Mimo to należy zauważyć, że Miastu udało się wypracować w roku 2009 dodatnią **nadwyżkę operacyjną** na poziomie brutto i netto. Nadwyżka operacyjna brutto (dochody bieżące – wydatki bieżące bez odsetek) wyniosła 316 mln zł (2008 = 510 mln zł; 2007 = 482 mln zł). Nadwyżka operacyjna netto (saldo operacyjne brutto – odsetki – spłata zadłużenia)

była również niższa niż w roku 2008 i wyniosła 188 mln złprzekroczyło 344 mln (2008 = 344 mln zł; 2007 = 273 mln).

Pomimo spadku wartości salda operacyjnego w stosunku do lat ubiegłych, kolejny rok z dodatnią wartością salda operacyjnego pozytywnie wpływa na rating Poznania, świadcząc o wciąż wysokiej zdolności inwestycyjnej oraz dobrej zdolność kredytową.

Dzięki nadwyżce operacyjnej możliwe jest trzymanie w ryzach **zadłużenia**. Co prawda wartość zadłużenia Miasta (kredyty, pożyczki i obligacje) wzrosła o 54% do kwoty 780 mln zł, jednak końcoworoczny wskaźnik zadłużenia wyniósł 32,9%, przy dopuszczalnym wskaźniku 60%. Fakt ten daje Miastu możliwość dalszego zadłużania się celem realizacji kolejnych zaplanowanych inwestycji oraz inwestycji opóźnionych z roku 2009.

Co ciekawe, obniżył się wskaźnik obsługi zadłużenia osiągając wartość 5,4% (2008 = 7,0%; 2007 = 9,4%), co przy ustawowym limicie 15% dochodów świadczy o rozsądnej gospodarce finansowej Miasta, polegającej na wykorzystywaniu przede wszystkim korzystnych ekonomicznie źródeł finansowania.

Wolne środki spadły w stosunku do końca roku 2008 o 50 mln zł i na koniec roku 2009 wyniosły 67 mln zł. Pozostała kwota posłużyła pokryciu niedoboru budżetu.

NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA

Zastosowane ulgi, rozłożenia na raty oraz umorzenia osiągnęły kwotę 11,5 mln zł. (2008 = 6,4 mln zł). Większa ich część została zadysponowana płatnikom podatku od nieruchomości.

Należności wymagalne Miasta wzrosły o 13% do kwoty 184 mln zł.

W przeciwieństwie do lat ubiegłych zobowiązania budżetu spadły o 36,1% wobec roku 2008, przy czym zdecydowana większość kwoty 9 mln zł dotyczyła zobowiązań samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (8,4%).

REZERWY

Zaplanowana na początku roku stosunkowo wysoka kwota rezerw 81,7 mln zł (2,61% wydatków) została w ciągu roku (w wyniku 9 zmian) jeszcze powiększona do kwoty 85,3 mln zł.

Ostatecznie do końca roku nie rozdysponowano 4,5 mln zł w ramach rezerwy ogólnej i 80,7 mln zł rezerw celowych.

Rok 2009 był więc kolejnym, w którym nie wystąpiły zdarzenia, które doprowadziłyby do wykorzystania w pełni zaplanowanych rezerw.

OPINIA

Biorąc pod uwagę wszystkie aspekty Sprawozdania z Wykonania Budżetu Miasta Poznania za rok 2009, w oparciu o wynik głosowania dnia 29.03.2010 r. stwierdzam, iż Komisja Budżetu, Finansów i Rozwoju Gospodarczego **opiniuje POZYTYWNIE** przedłożone sprawozdanie, z zastrzeżeniem uwag zawartych w niniejszej opinii.

Wojciech Majchrzycki

Przewodniczący Komisji